

RISK- OCH SÅRBARHETSANALYS (RSA)
MUNKFORS KOMMUN 2019-2022

Sammanställd av Räddningstjänsten Karlstadsregionen,
diarienummer 2019-000128.

Rapporterad till kommunstyrelsen i Munkfors kommun 2019-10-14,
diarienummer 328-19-188.

Inledning

Säkerhetsavdelningen i Karlstadsregionens räddningstjänstförbund arbetar på uppdrag av medlemskommunerna med medlemskommunernas krisberedskap. Arbetet styrs av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap (LEH).

Lagen föreskriver att kommunen, för varje ny mandatperiod ska sammanställa en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utfärdat föreskrifter (MSBFS 2015:5) för hur RSA ska disponeras. Föreliggande RSA följer gällande föreskrifter.

RSA kompletteras av en sammanställning över olika typer av händelser som kan bli extraordinära. På grund av sin omfattning har materialet inte inarbetats i RSA utan utgör ett separat dokument, Beskrivning av händelser som kan bli extraordinära.

Inom ramen för krisberedskapen ska kommunerna, enligt MSB och Sveriges kommuner och landsting (SKL) Överenskommelse om kommunernas krisberedskap, även ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet fastställs av kommunfullmäktige. Av styrdokumentet framgår bland annat att behovet av åtgärder utifrån resultatet av RSA ska inarbetas i berörda verksamheters ordinarie process för verksamhetsplanering. Anvisningar för det arbetet finns i dokumentet Anvisning för planering och uppföljning av krisberedskapsåtgärder.

Definitioner

Extraordinär händelse¹

Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.

Geografiskt områdesansvar²

Kommuner skall inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att

- olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
- de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och
- informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

¹ Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap.

² Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap.

Kritiska beroenden³

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till funktionsnedsättningar, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar.

Lägsta acceptabla nivå⁴

Den nedre gräns där verksamhet fortfarande kan bedrivas på en nivå som upprätthåller kommunens ansvar. Under denna nivå kan kommunen inte garantera att ansvaret uppfylls.

Samhällsviktig verksamhet⁵

Med samhällsviktig verksamhet avses en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Speciallagstiftningen⁶

De flesta av kommunernas uppgifter regleras i det som kallas speciallagstiftningen. Hit hör till exempel socialtjänsten (socialtjänstlagen), hälso- och sjukvården (hälso- och sjukvårdslagen), miljö- och hälsoskydd (miljöbalken) samt för-, grund- och gymnasieskolan (skollagen).

Flera av speciallagarna är så kallade ramlagar som regeringen eller statliga myndigheter kan komplettera med förordningar eller föreskrifter. Socialstyrelsen ger exempelvis ut föreskrifter för hälso- och sjukvården som innehåller mer detaljerade bestämmelser än hälso- och sjukvårdslagen.

³ MSBFS 2015:5

⁴ Definierades av projektet RSA 2015–2018, reviderad 2019.

⁵ MSBFS 2015:5

⁶ <https://www.regeringen.se/artiklar/2015/04/kommunal-organisation-och-styrning/>

Innehåll

1	Beskrivning av kommunen och dess geografiska område.....	7
1.1	Kommunens ansvarsområde och uppgifter	7
1.2	Kommunens organisation inklusive hel- eller delägda bolag och förbundssamarbeten	7
1.3	Gemensam krisledningsnämnd	8
1.4	Författningar som har beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen.....	9
1.5	Övergripande beskrivning av kommunens geografiska område	9
1.6	Kommunens kontinuerliga arbete med att förebygga risker och hantera kriser	9
2	Beskrivning av metod	11
2.2	Riskmatris	12
3	Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område	13
3.1	Energiförsörjning	14
3.2	Hälso- och sjukvård samt omsorg	14
3.3	Kommunalteknisk försörjning	14
3.4	Kostverksamhet	15
3.5	It och telefoni.....	15
3.6	Miljö och hälsa	15
3.7	Skydd och säkerhet	15
4	Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet.....	17
4.1	Lägsta acceptabla nivå	18
4.2	Kritiska beroenden	19
5	Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område	23
6	Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område.....	29
7	Åtgärder till följd av risk- och sårbarhetsanalysen	33

1 Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

1.1 Kommunens ansvarsområde och uppgifter

Kommunens ansvar och uppgifter regleras i huvudsak av kommunallagen och speciallagstiftningen. Vissa uppgifter sker med stöd i annan lagstiftning. Kommunernas arbete med krisberedskap är en sådan uppgift.

Kommunernas krisberedskapsansvar regleras i LEH som föreskriver att kommunen ska identifiera risker, analysera konsekvenser och sammanställa detta i en RSA, planera för hantering av extraordinära händelser, ha en krisledningsnämnd samt upprätthålla sitt geografiska områdesansvar.

Det geografiska områdesansvaret innebär att kommunen ska verka för att olika aktörer samverkar i planeringsarbetet och samordnar åtgärder och informationsinsatser under en händelse.

1.2 Kommunens organisation inklusive hel- eller delägda bolag och förbundssamarbeten

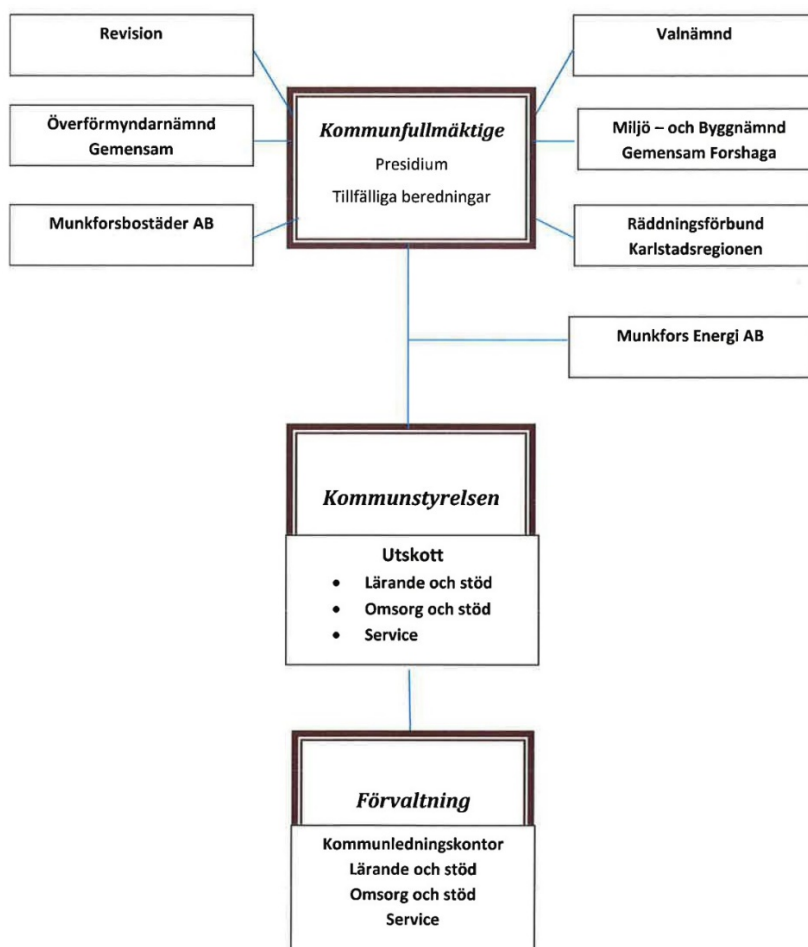

Bild 1 – Organisation Munkfors kommun

1.2.1 Bolag och förbund

- Munkforsbostäder AB ägs till 100 procent av kommunen och har ca 250 hyresrätter.
- Munkfors Energi AB ägs till 60 procent av kommunen och till 40 procent av Voestalpine Precision Strip AB. Företaget producerar och levererar fjärrvärme till ca 600 abonnenter.
- Karlstadsregionens räddningstjänstförbund utgörs av de sex medlemskommunerna Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad, Kil och Munkfors. Förbundet har drygt 145 000 invånare⁷. Förbundets huvudsakliga uppgifter föreskrivs i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

1.3 Gemensam krisledningsnämnd

Enligt LEH ska det i kommunen finnas en krisledningsnämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid. Kommunerna Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad, Kil och Munkfors har avtalat om att ingå i en gemensam krisledningsnämnd.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhet från övriga nämnder i kommunerna. Krisledningsnämnden träder i funktion efter beslut av ordföranden eller dennes ersättare. Krisledningsnämnden samlas två gånger per år för att utbilda sig och öva.

Till krisledningsnämnden hör en beredningsgrupp som tar fram beslutsunderlag och stödjer nämnden i dess arbete. Beredningsgruppen fungerar som ett samverkansorgan även i andra krisberedskapsfrågor och samlas fyra gånger per år. Vidare finns en stabs- och analysgrupp och en informationsenhet till stöd för beredningsgruppen och nämnden.

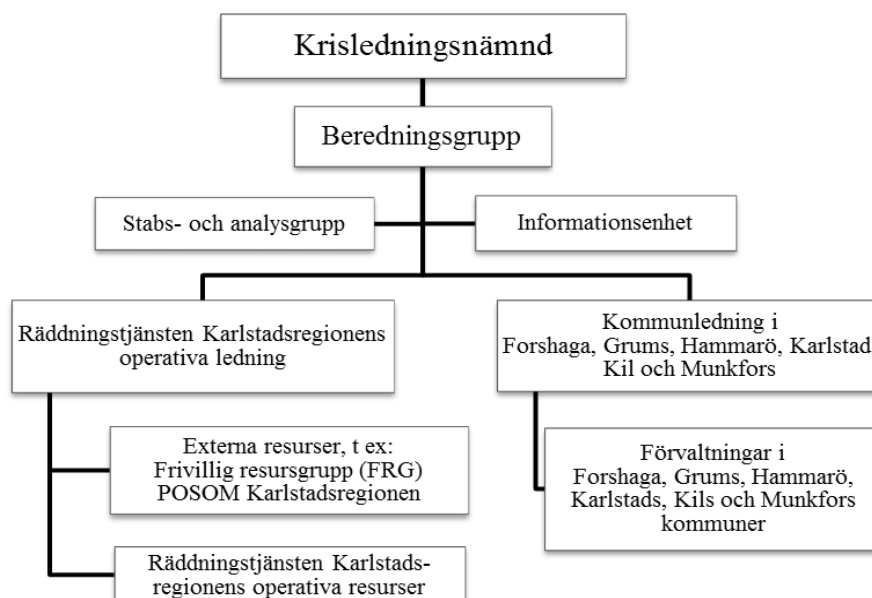

Bild 2 – Organisation gemensam krisledning

⁷ SCB 2018-12-31

1.4 Författningar som har beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
- Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Myndighetens för samhällsskydd och beredskap föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5).
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2018-09779).

1.5 Övergripande beskrivning av kommunens geografiska område

Munkfors kommun ligger längs Klarälven och gränsar till kommunerna Forshaga, Hagfors och Sunne. Kommunens yta är 142 km². Munkfors centralort ligger ca 60 km norr om Vänern. Ransäter är den andra av kommunens två orter och även den ligger intill Klarälven.

Munkfors kommun har närmare 3 800 invånare⁸.

Riksväg 62 går igenom kommunen i nord-sydlig riktning och korsar Klarälven i Munkfors centralort.

Klarälven medför viss risk för översvämning vid höga flöden. Varierande flöden i älven medför även risk för ras i älvbrinken. I Klarälven med biflöden finns ett 40-tal dammanläggningar varav en handfull kan ge omfattande konsekvenser vid ett eventuellt dammhaveri.

Närmaste reguljära flygplats finns i Hagfors kommun och ligger fågelvägen ca 20 km norr om Munkfors centralort.

Munkfors kommun är största arbetsgivare med ca 400 anställda. Det största privata företaget är Voestalpine Precision Strip AB med ca 300 anställda.

Kommunen köper sitt dricksvatten från Ullenverket i Hagfors kommun.

I kommunen finns inga Seveso-anläggningar⁹.

1.6 Kommunens kontinuerliga arbete med att förebygga risker och hantera kriser

I samband med varje ny mandatperiod genomför kommunen en risk- och sårbarhetsanalys som rapporteras, först till kommunfullmäktige och därefter till länsstyrelsen, i enlighet med 5 § MSB föreskrifter.

Analysen används som underlag för planering och beslut om åtgärder i syfte att minska sårbarheter och brister samt stärka krishanteringsförmågan i kommunala verksamheter.

⁸ SCB 2018-12-31

⁹ Anläggning som lyder under lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

I kommunen bedrivs ett kontinuerligt arbete med att informera, utbilda och öva anställd personal för att de ska kunna lösa sina uppgifter även vid extraordinära händelser.

Löpande genomförs riskanalyser, erfarenhetsseminarier, uppföljning av inträffade händelser, funktionsövningar, samverkansövningar etc. Rutiner, checklistor, beredskapsplaner m m revideras kontinuerligt och nya tas fram vid behov.

Arbetet samordnas och leds av personal från säkerhetsavdelningen på Karlstadsregionens räddningstjänstförbund och genomförs i nära samarbete med chefer och medarbetare i kommunen.

Arbetet sker även i samverkan med externa aktörer. Kommunen ska kunna samverka på regional nivå med berörda aktörer och under ledning av länsstyrelsen. Samverkan syftar bland annat till att samordna planering, resurser och information inför och under en händelse. Samverkan omfattar både offentliga och privata aktörer samt frivilligorganisationer.

Länsstyrelsen i Värmland och de värmländska kommunerna arbetar tillsammans för att få de frivilligorganisationer som är verksamma i länet att utgöra en gemensam regional resurs. Tanken är att kommunerna vid behov ska kunna avropa resurser från frivilligverksamheterna via länsstyrelsen som ska ha en samordnande roll.

I räddningstjänstförbundet finns en gemensam organisation för psykiskt och socialt omhändertagande (POSOM) vid omfattande händelser med stort skadeutfall. Stödpersoner finns i alla kommuner i förbundet.

2 Beskrivning av metod

Metoden för RSA-arbetet i Karlstadsregionen arbetades fram inför mandatperioden 2015–2018 och följer LEH och MSB föreskrifter. Extraordinär händelse är normgivande vid identifiering och analys. Metoden syftar till att hålla samhällsviktiga verksamheter i drift, oavsett vilka påfrestningar de utsätts för.

RSA-arbetet pågår kontinuerligt under mandatperioden och sammanställs inför varje ny mandatperiod. Arbetet bedrivs i samverkan mellan förbundets sex kommuner.

Vid en extraordinär händelse kan inte verksamheternas ordinarie kvalitet och servicenivå garanteras. Därför har en lägsta acceptabel nivå definierats för varje verksamhet. Nivån utgår ifrån kommunens ansvar för respektive verksamhet.

Utifrån den lägsta acceptabla nivån identifieras de beroenden som bedöms kritiska för att kunna upprätthålla den lägsta nivån.

De kritiska beroendena utgör sedan grunden för analysen. I stället för att analysera verksamheterna med hjälp av olika scenarier, t ex översvämning eller snökaos, görs analyserna utifrån bortfall av de kritiska beroendena och med fokus på konsekvenserna för verksamheterna. Varför ett kritiskt beroende uteblir är för verksamheten inte lika intressant som hur det påverkar verksamheten att beroendet uteblir.

Konsekvenserna av uteblivna beroenden visar vilka eventuella sårbarheter och brister som finns i verksamheternas förmåga att upprätthålla driften.

Sårbarheter och brister visar i sin tur behovet av åtgärder för att stärka verksamheternas förmåga. Målet är att åtgärderna ska stärka förmågan att hålla verksamheten över den lägsta acceptabla nivån.

Konkreta åtgärder inarbetas i respektive kommuns ordinarie verksamhetsplanering.

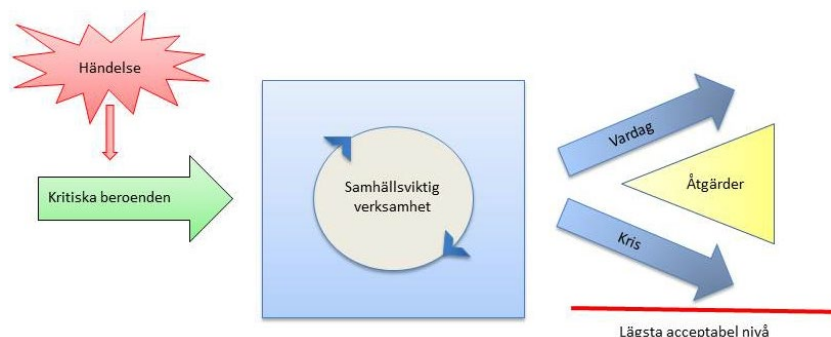

Bild 3 – Översikt över händelseförlopp. En händelse bedöms kunna inträffa som påverkar leveransen av kritiska beroenden till samhällsviktig verksamhet. Den ordinarie driften påverkas så att kvaliteten i verksamheten sjunker.

Åtgärder genomförs för att förhindra att kvaliteten sjunker under den lägsta acceptabla nivån.

2.2 Riskmatris

Det är svårt att genomföra traditionella riskanalyser av extraordinära händelser. Eftersom händelserna inträffar så sällan saknas statistiska underlag som kan göra sannolikhetsbedömningen tillförlitlig. Däremot kan konsekvensbedömningar göras och åtgärder sättas in för att lindra konsekvenserna.

Genom att försöka eliminera eller begränsa omfattningen av konsekvenserna och med hjälp av planer och rutiner stärka verksamheternas förmåga att hantera händelser är det möjligt att lindra konsekvenserna.

Utifrån en omvänd riskmatris är därför ambitionen att eliminera, begränsa och hantera konsekvenserna för samhällsviktiga verksamheter. Eliminering och begränsande åtgärder tillsammans med planer och reservrutiner för att hantera händelser skapar förutsättningar för kontinuitet i verksamheten så att verksamheten kan upprätthållas tills händelsen är över.

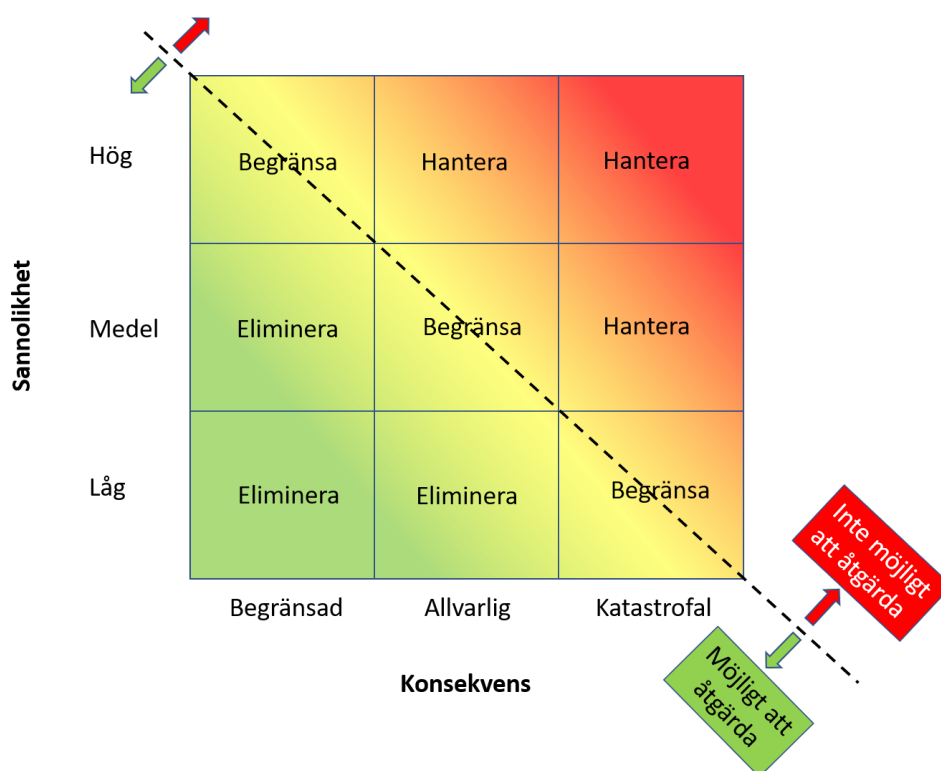

Bild 4

- Grön skala* *Konsekvenser som är möjliga att åtgärda och som kan elimineras.*
- Gul skala* *Konsekvenser som är svåra att åtgärda, som kan begränsas och som ska kunna hanteras.*
- Röd skala* *Konsekvenser som inte är möjliga att åtgärda, som är svåra att begränsa och svåra att hantera.*

3 Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Identifieringen omfattar hittills endast verksamheter i kommunal regi. Den utgår både från uppgifter som åligger kommunen enligt lag och uppgifter som är frivilliga.

Samhällsviktiga verksamheter är sådana som kan leda till en extraordinär händelse om de störs eller slutar att fungera och sådana verksamheter som behövs för att hantera eller lindra effekterna av en redan inträffad extraordinär händelse.

Nedan redovisas identifierade samhällsviktiga verksamheter i kommunal regi.

Utöver ansvaret för de egna verksamheterna har kommunen ett geografiskt områdesansvar som involverar externa aktörer. Det geografiska områdesansvaret innebär att kommunen ska verka för samordning med externa aktörer inom området avseende planering och förberedelser inför händelser samt av åtgärder och information till allmänheten under en händelse.

Identifiering av kommunal verksamhet i privat regi och identifiering av övriga samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska område har påbörjats och kommer att fortsätta under mandatperioden.

Samhällsviktig verksamhet

Energi
Äldreomsorg
LSS, psykiatri
Hemtjänst
Individ och familj
Förskola
Fritidshem
Vatten
Avlopp
Väghållning
Kost
It och telefoni
Miljö och hälsa, livsmedel
Räddningstjänst

Bild 5 – Översikt över identifierade samhällsviktiga verksamheter.

3.1 Energiförsörjning

- Värmevärden AB levererar fjärrvärme.
- Elnätet i kommunen ägs av Ellevio AB.

3.2 Hälso- och sjukvård samt omsorg

3.2.1 Äldreomsorg

- Särskilt boende Björkbacken
- Särskilt boende Björkdungen

3.2.2 Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri

- Serviceboende Svartensven
- Serviceboende Sunnmansväg
- Serviceboende Tallåsen
- Personlig assistans bedrivs i annan regi.

3.2.3 Hemtjänst

- En hemtjänstenhet

3.2.4 Individ- och familjeomsorg (IFO)

- Försörjningsstöd
- Omhändertagande av unga och missbrukare.

3.2.5 Förskolor

- Lillmunkens förskola
- Ransäters förskola
- Hedens förskola
- Förskolan Stubbar och kottar bedrivs i annan regi.

3.2.6 Fritidshem

- Munkerudsskolans fritidshem

3.3 Kommunalteknisk försörjning

3.3.1 Dricksvattenförsörjning

- Munkfors kommun köper dricksvatten från Hagfors kommun och levererar vidare till Forshaga kommun.
- Ransäters vattenverk används endast vid dragspelsstämman.

3.3.2 Avloppshantering

- Munkfors reningsverk
- Ransäters reningsverk
- 15 avloppspumpstationer

3.3.3 Renhållning

Endast skyddstömningar bedöms samhällsviktiga.

- Hushållsavfall på entreprenad.

3.3.4 Väghållning

- Tekniska avdelningen, kommunal förvaltning och entreprenad.
- Väghållare i annan regi är Trafikverket och vägsamfälligheter.

3.4 Kostverksamhet

- Forsnässkolan, produktionskök
- Lillmunkens förskola, mottagningskök
- Munkerudsskolan
- Ransäters förskola
- Hedens förskola
- Björkdungen, eget kök
- Björkbacken, mottagningskök

3.5 It och telefoni

Bedrivs i egen regi.

3.6 Miljö och hälsa

3.6.1 Livsmedelskontroll

- Kommunens ansvar för miljö- och hälsoskyddsfrågor hanteras i en gemensam nämnd och förvaltning med Forshaga kommun.
- 42 livsmedelsanläggningar

3.6.2 Miljö- och hälsoskyddstillsyn

- Kommunens ansvar för miljö- och hälsoskyddsfrågor hanteras i en gemensam nämnd och förvaltning med Forshaga kommun.
- 27 miljöfarliga verksamheter
- 25 hälsoskyddsanläggningar

3.7 Skydd och säkerhet

3.7.1 Kommunal räddningstjänst

- Karlstadsregionens räddningstjänstförbund, heltidsstation i Karlstads tätort, deltidsstationer i Deje, Forshaga, Grums, Hammarö, Högboda, Kil, Molkom, Munkfors, Vålberg och Väse samt ett värn i Värmskog.

4 Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

I arbetet med att identifiera de samhällsviktiga verksamheternas kritiska beroenden har en avgränsning gjorts så att beroendekedjor inte har analyserats. Det innebär att endast direkta beroenden har analyserats, inte vad de i sin tur kräver.

Analysen har gjorts utifrån den specifika verksamheten och inom den egna verksamhetens ram. Personal, lokaler, inventarier, maskiner och annan grundläggande utrustning har förutsatts finnas. De kritiska beroendena är sådana resurser som kontinuerligt levereras in till verksamhetens drift.

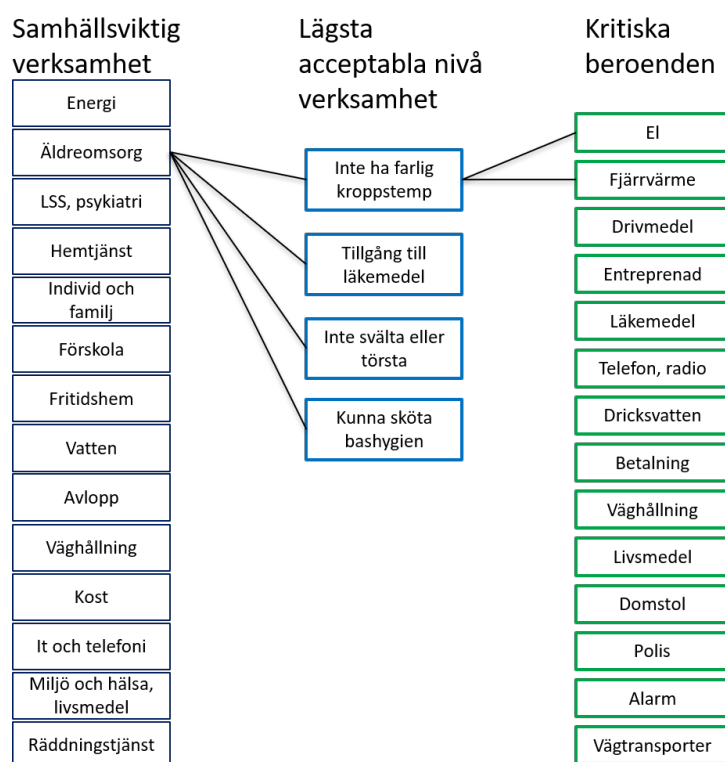

Bild 6 – Översikt över samhällsviktiga verksamheters lägsta acceptabla nivå och därtill kopplade kritiska beroenden.

4.1 **Lägsta acceptabla nivå**

För att kunna identifiera sina kritiska beroenden har varje verksamhet först definierat sin lägsta acceptabla nivå. Nivån avser den nedre gräns som kvaliteten i verksamheten lägst måste upprätthålla för att kommunen ska kunna bedömas uppfylla sitt ansvar.

Nedan redovisas lägsta acceptabla nivå för de analyserade verksamheterna.

4.1.1 Äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri, hemtjänst och IFO (HVB)

Brukarna ska

- ha tillgång till mat och dryck
- ha en kroppstemperatur som inte medför allvarlig hälsorisk
- ha tillgång till ordinerade läkemedel
- ha tillgång till livsuppehållande hjälpmedel
- kunna/få hjälp att sköta sin bashygien för att förhindra smittspridning
- ha tillgång till nödbelysning (endast boenden).

Personalen ska

- kunna ta sig till brukare som bor i egna hem.

4.1.2 IFO (försörjningsstöd och omhändertagande)

Brukarna ska

- ha försörjningsstöd för att kunna införskaffa mat och dryck
- kunna bli omhändertagna för vård.

4.1.3 Förskola och fritidshem

Barnen ska

- ha tillgång till mat och dryck
- ha en kroppstemperatur som inte medför allvarlig hälsorisk
- ha tillgång till ordinerade läkemedel
- ha tillsyn av vuxen och
- kunna/få hjälp att sköta sin bashygien för att förhindra smittspridning.

4.1.4 Renhållning

- Avfall lagras av kund tills krisen är över.
- Slam lagras på anläggning tills krisen är över.

4.1.5 Dricksvattenförsörjning

- Nödvattenförsörjning enligt Livsmedelsverkets rekommendationer.

4.1.6 Avloppshantering

- Bräddning¹⁰ vid bräddpunkter.

4.1.7 Väghållning

- Hålla prioriterade vägar framkomliga.

4.1.8 Kostverksamhet

Producera

- livsmedelshygieniskt säkra måltider
- med lägst fastställda energibehov och näringsbehov/målgrupp (enligt skollagen och Livsmedelsverkets rek)
- till prioriterade kunder.

4.1.9 It och telefoni

- Hålla servrar, lagring och nätverk i drift.

4.1.10 Livsmedelstillsyn

- Förhindra att icke säkra livsmedel släpps ut på marknaden.

4.1.11 Miljö- och hälsoskyddstillsyn

- Förhindra olägenheter för människors hälsa.

4.1.12 Räddningstjänst

Stationerna ska

- vara bemannade/ha personal i beredskap
- ha tillgång till räddningsledning
- ha tillgång till fordon och utrustning.

4.2 Kritiska beroenden

Tabellen nedan redovisar verksamheternas identifierade kritiska beroenden och de funktioner som respektive beroende försörjer. Endast de beroenden som krävs för att hålla verksamheten på en lägsta acceptabel nivå redovisas.

4.2.1 Arbetsledning

Varje verksamhet har behov av arbetsledning i händelse av kris om till exempel verksamheten måste omorganiseras eller flyttas, eller manuella rutiner sätts in. Delegering sker enligt delegeringsordning vid ordinarie arbetslednings frånvaro.

Verksamheten kan fungera under en kris även om formell arbetsledning saknas, dels genom förebyggande beredskapsplanering och förberedda krisrutiner och dels genom personalens kompetens, flexibilitet och kunskap om

¹⁰ En bräddning är ett utsläpp av avloppsvatten som beror på att ledningsnätet är överbelastat och vattenmängden är större än vad nätet klarar av.

verksamhetens och brukarnas behov. Arbetsledning har därför inte bedömts vara ett kritiskt beroende.¹¹

4.2.2 Krisledning

Kommunens centrala krisledning bedöms vara ett kritiskt beroende. Den har inte analyserats på samma sätt som de samhällsviktiga verksamheterna då den är en funktion som inte är organiserad i vardagen. Den sätts tillfälligt samman vid en kris, har särskilda uppgifter och fungerar som ett verktyg för att hantera krisen. Krisledningens förväntas vara uthållig till dess att krisen är över. Krisledningens förmåga avser beslut på förvaltnings-/kommun-övergripande nivå.

Samhällsviktiga verksamheter	Kritiska beroenden	Användningsområde
Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst IFO (HVB)	El	Värme/kyla för brukare. Teknisk utrustning, t ex livsuppehållande hjälpmedel.
	Fjärrvärme	Värme för att skydda brukare.
	Drivmedel	Bränsle till verksamhetens fordon.
	Väghållning	Framkomlighet till brukare i egna bostäder.
	Läkemedel	Motverka allvarliga sjukdomstillstånd.
	Dricksvatten	Dryck till brukare.
	Livsmedel	Mat till brukare.
IFO (försörjningsstöd och omhändertagande)	Betalningssystem	Utbetalning av försörjningsstöd.
	Ledning	Beslut från nämndordföranden om omhändertagande.
	Väghållning	Framkomlighet till plats för omhändertagande.
	Domstolsväsende	Underställande av beslut om omhändertagande.
	Polis	Handräckning vid omhändertagande.

¹¹ Undantag: ledning i form av nämndordförande vid beslut om omhändertagande av barn och unga samt missbrukare och räddningsledning vid räddningsinsatser.

Samhällsviktiga verksamheter	Kritiska beroenden	Användningsområde
Förskola Fritidshem	El	Värme för att skydda barnen.
	Fjärrvärme	Värme för att skydda barnen.
	Läkemedel	Motverka allvarliga sjukdomstillstånd.
	Dricksvatten	Dryck till barnen.
	Livsmedel	Mat till barnen.
Renhållning	Drivmedel	Bränsle till verksamhetens fordon.
	Väghållning	Framkomlighet till kunder och anläggningar.
Dricksvattenförsörjning Avloppshantering	El	Produktion av dricksvatten och drift av avloppsreningsystemet.
	Drivmedel	Bränsle till verksamhetens fordon.
	Väghållning	Framkomlighet till anläggningar.
	Kemikalier	Produktion av dricksvatten.
	Laboratorieanalyser	Analys av dricksvattenkvalitet.
Väghållning	Drivmedel	Bränsle till verksamhetens fordon.
	Detaljhandel	Reservdelar till snöröjningsfordon.

Samhällsviktiga verksamheter	Kritiska beroenden	Användningsområde
Kostverksamhet	El	Spisar, ugnar, kylar, frysar, diskmaskiner. Värme i lokaler. Receptsystem.
	It och telefoni	Inringning av personal. Beställning av matvaror. Receptsystem.
	Dricksvatten	Matlagning, disk, måltidsdryck, hygien.
	Avlopp	Matlagning, disk, hygien.
	Livsmedel	Matlagning
	Mattransporter	Levereras till kund.
It och telefoni	El	Drift.
	Arbetsledning	Strategiska och ekonomiska beslut.
Livsmedelskontroll	Livsmedelsinspektör	Tillsyn och ev beslut om att stänga verksamhet.
Miljö- och hälsoskyddstillsyn	Miljö- och hälsoskyddsinspektör	Tillsyn och ev beslut om att stänga verksamhet.
Räddningstjänst	El	Skydda och ladda teknisk utrustning.
	Drivmedel	Bränsle till verksamhetens fordon.
	Rakel	Radiokommunikation
	Dricksvatten	Dryck till uttryckande personal.
	Väghållning	Framkomlighet till olycksplatser.
	Livsmedel	Mat till uttryckande personal.
	Ledning	Räddningsledning
	Polis	Handräckning vid olycksplats.
	Alarmeringstjänst	In- och utlarmning.

5 Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

Identifieringen utgår dels från kommunens specifika förutsättningar dels från den förteckning över risker som presenteras i RSA-stöd – gemensamt stöd för riskidentifiering, riskanalys och redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser i Värmland, Värmlands län 2019 (2019:04).

Vid identifieringen har risker likställts med händelser. De händelser som analyserats har bedömts kunna bli extraordinära och leda till störningar i eller utebliven leverans av kritiska beroenden, vilket i sin tur kan leda till att hela eller delar av samhällsviktig verksamhet allvarligt störs eller slås ut.

Händelserna kan ses ur olika perspektiv och samma händelse kan vara både orsaken till att en händelse inträffar, den kan utgöra händelsen i sig och även vara en konsekvens av en händelse.

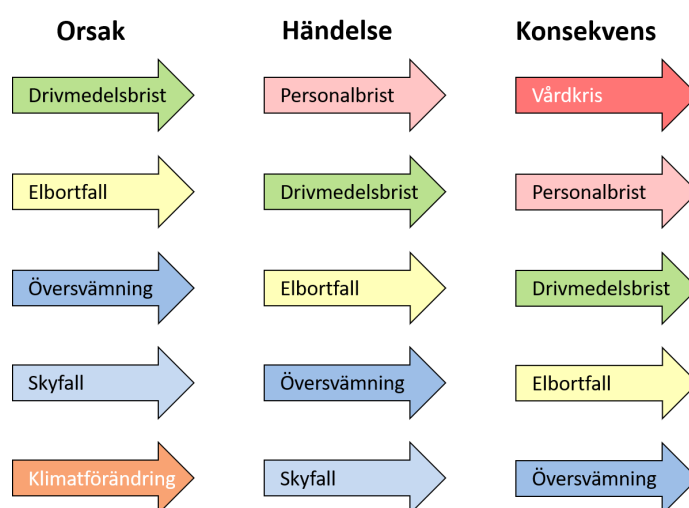

Bild 7 – Exempel på orsaks- och verkansförhållande vid olika perspektiv på en händelse.

Händelserna beskrivs i dokumentet Beskrivning av händelser som kan bli extraordinära, som är ett komplement till risk- och sårbarhetsanalysen. Dokumentet beskriver översiktligt hur de olika händelserna yttrar sig, vilka förutsättningar som krävs för att de ska kunna inträffa, vilka konsekvenser de kan leda till, när och var de har inträffat med mera.

Händelserna har grupperats enligt följande

- naturhändelser; storm, skyfall, extrem nederbörd, åska, snöoväder, isstorm, extrem kyla, torka, värmebölja, ras och skred, askmoln, solstorm, klimatförändringar, översvämning, dammhaveri och skogsbrand
- CBRNE-händelser; kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva händelser
- militära hot från andra stater; subversiv verksamhet, hybridkrigföring och CBRNE-hot
- riktade angrepp; sociala hot, sociala oro, antagonistiska hot, terrorism, våldsbejakande extremism, organiserad brottslighet, dödligt våld, elektromagnetiska hot och cyberhot
- sjukdomar; epidemi, pandemi, epizooti, zoonos och växtsjukdomar
- övrigt; händelser på annan ort som medför stora konsekvenser för kommunen samt personalbrist, vårdplatsbrist och överbeläggning inom sjukvården.

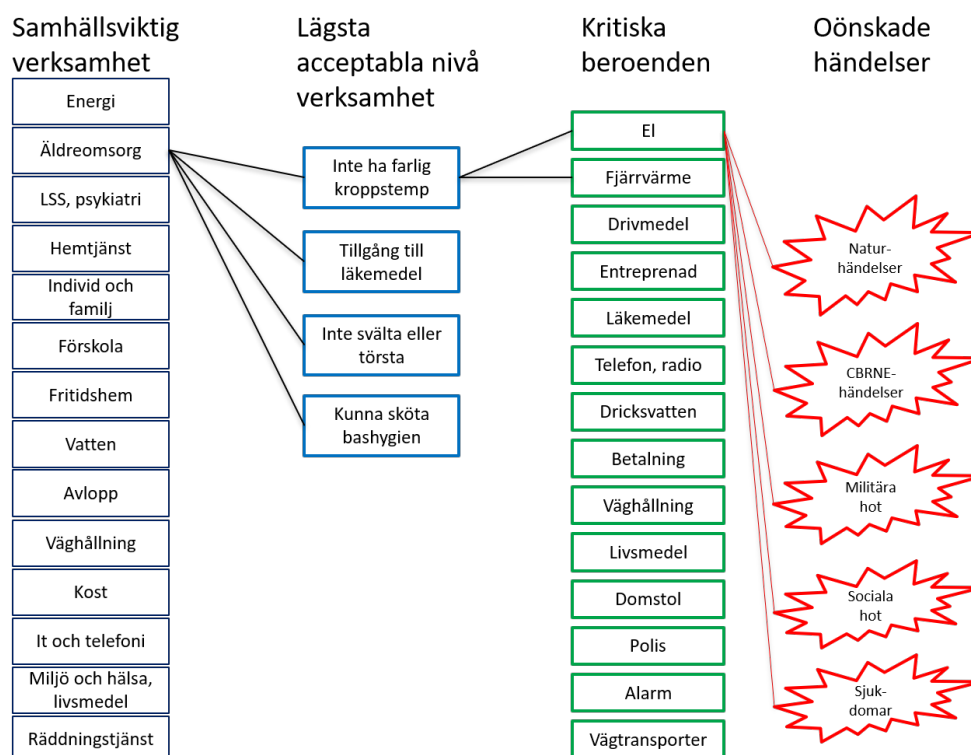

Bild 8 – Översikt över händelser som kan leda till att ett kritiskt beroende allvarligt störs eller slås ut.

Nedan redovisas vilka händelser som bedöms kunna slå ut de kritiska beroendena, exempel på vilka konsekvenser det kan medföra samt vilka av de analyserade verksamheterna som drabbas.

Kritiskt beroende	Händelser som kan slå ut det kritiska beroendet	Exempel på konsekvenser inom kommunens geografiska område	Drabbade analyserade samhällsviktiga verksamheter
El	Naturhändelser Riktade angrepp	Utslagning av eller störningar i försörjning av fjärrvärme, bränsle, drivmedel, livsmedel och läkemedel, betalningssystem, livsuppehållande hjälpmedel, trygghetslarm, mobiltelefoni, Rakel, FM-radio, dricksvatten, avlopp, alarmeringstjänst och datakommunikation.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst IFO (HVB) Förskola Fritidshem Dricksvattenförsörjning Avloppshantering Kostverksamhet It och telefoni Räddningstjänst
Fjärrvärme	Riktade angrepp	Utkylda hus, nedkylda medborgare, sönderfrusna system i fjärrvärmda fastigheter.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Förskola Fritidshem
Betalnings-system	Riktade angrepp	Utslagen betalningsförmåga.	IFO (försörjningsstöd)
Läkemedel	Riktade angrepp Sjukdomar	Utslagen förmåga att leverera läkemedel.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst Förskola Fritidshem

Kritiskt beroende	Händelser som kan slå ut det kritiska beroendet	Exempel på konsekvenser inom kommunens geografiska område	Drabbade analyserade samhällsviktiga verksamheter
Rakel	Riktade angrepp	Utslagen kommunikation inom och mellan aktörer.	Räddningstjänst
Dricksvatten	Naturhändelser CBRNE-händelser Riktade angrepp Sjukdomar	Otjänligt vatten, förstörd vattentäkt.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst IFO (HVB) Förskola Fritidshem Kostverksamhet Räddningstjänst
Avlopp	Naturhändelser Riktade angrepp	Översvämning i kök.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst IFO (HVB) Förskola Fritidshem Kostverksamhet Räddningstjänst
Livsmedel	Naturhändelser CBRNE-händelser Riktade angrepp Sjukdomar	Stopp i produktionen.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst Förskola Fritidshem Kostverksamhet

Kritiskt beroende	Händelser som kan slå ut det kritiska beroendet	Exempel på konsekvenser inom kommunens geografiska område	Drabbade analyserade samhällsviktiga verksamheter
Transporter från kök till brukare	Naturhändelser Riktade angrepp	Stopp i leveranser och uteblivna måltider.	Kostverksamhet Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst Förskola Fritidshem
Miljö- och hälsoskyddsinspektörer	Riktade angrepp Sjukdomar	Risk för människors liv och hälsa genom spridning av hälsovådliga livsmedel/bedrivande av miljöfarlig verksamhet.	Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst Förskola Fritidshem
Alarmeringstjänst	Riktade angrepp	Utslagen 112-funktion för allmänheten, utslagen förmåga för SOS att larma polis, räddningstjänst och ambulans.	Räddningstjänst
Räddningsledning	Sjukdomar	Utslagen räddningsledningsförmåga.	Räddningstjänst
Laboratorieanalyser	Sjukdomar	Utslagen förmåga att analysera prover.	Dricksvattenförsörjning Avloppshantering

Det krävs allvarliga/långvariga händelser för att helt slå ut eller allvarligt störa de kritiska beroendena över tid.

Av sammanställningen ovan kan det uppfattas som att det största hotet mot kommunala verksamheter är riktade angrepp. Erfarenheter från inträffade händelser visar att det är ovanligt med riktade angrepp mot kommunala verksamheter i Sverige med stora och långvariga konsekvenser eller utslagning som följd.

Omfattande elavbrott är mer vanligt förekommande och ger allvarliga konsekvenser då dricksvattenförsörjning, avlopp, betalningsmöjligheter, it, telefoni och andra viktiga samhällsfunktioner påverkas.

6 Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område

De samhällsviktiga verksamheterna har identifierat sina lägsta acceptabla nivåer och kopplat till dem sina kritiska beroenden. Utifrån de kritiska beroendena har de sedan identifierat verksamheternas sårbarheter och brister.

Syftet med att identifiera sårbarheter och brister i krisberedskapen är att hitta utvecklingsområden för att stärka förmågan att hålla de samhällsviktiga verksamheterna i drift under extraordinära händelser.

Utöver åtgärder med direkt bäring mot just dessa kritiska beroenden genomförs kontinuerligt en mängd kvalitets- och säkerhetshöjande åtgärder i alla verksamheter.

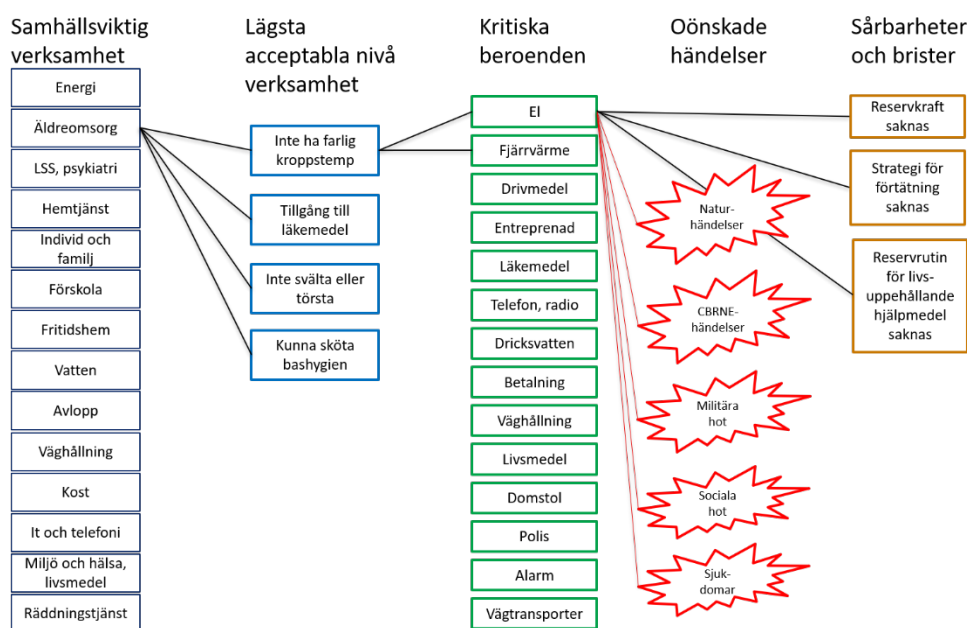

Bild 9 – Exempel på sårbarheter och brister kopplade till ett kritiskt beroende.

Tabellen nedan redovisar vilka sårbarheter och brister som kan uppstå i respektive verksamhet om ett kritiskt beroende uteblir. Redovisningen omfattar endast de analyserade verksamheterna. Vidare redovisas endast de kritiska beroenden där sårbarheter eller brister finns.

Samhällsviktig verksamhet	Kritiska beroenden	Sårbarheter och brister
Äldreomsorg Omsorg om funktionshindrade (LSS) och socialpsykiatri Hemtjänst IFO	El	Fast reservkraft och intag för mobil reservkraft saknas (avser boenden). Strategi saknas för förtätning i reservkraftförsörjda lokaler (avser brukare i egna bostäder). Reservrutiner saknas för bortfall av el till elektrisk utrustning, livsuppehållande hjälpmedel, matlagning m m.
	Fjärrvärme	Reservrutin saknas (avser boenden).
	Drivmedel	Reservrutin saknas (avser hemtjänst och boendestöd).
	Läkemedel och materiel	Strategi för läkemedelsförsörjning saknas. Utredds på nationell nivå.
	Dricksvatten	Uthållighet för tvätt av kläder, sängkläder m m saknas.
	Väghållning	Bristen på fortskaffningsmedel för att ta sig till brukare i egna bostäder har till viss del åtgärdats genom att cyklar och elcyklar är införskaffade.
	Livsmedel	Förråd av livsmedel är begränsat.
IFO (försörjningsstöd och omhändertagande)	Betalningar	Förråd av rekvisitionsblock är begränsat.
	Ledning	Rutin saknas för att nå nämndordföranden för beslut om omhändertagande.
	Väghållning	Alternativa fortskaffningsmedel saknas för att ta sig till plats för omhändertagande samt till domstol för underställande av beslut.
	Domstolsväsende	Reservrutin saknas. Ingen annan aktör kan överta domstolsväsendets roll.
	Polis	Reservrutin saknas. Ingen annan aktör kan överta polisens roll.

Samhällsviktig verksamhet	Kritiska beroenden	Sårbarheter och brister
Förskola Fritidshem	El	Fast reservkraft och intag för mobil reservkraft till värme och matlagning saknas. Reservrutin för matlagning och förtätning saknas.
	Fjärrvärme	Reservrutin saknas.
	Läkemedel	Reservrutin saknas. Utredds på nationell nivå.
	Livsmedel	Förråd av livsmedel är begränsat.
Renhållning	Drivmedel	Drivmedelsreserv saknas till viss del.
Dricksvatten Avloppshantering	El	Köper vatten från Hagfors. Reservkraft inkl drivmedelsreserv saknas till pumpstation.
	Drivmedel	Drivmedelsreserv saknas till viss del.
	Väghållning	Reservrutin saknas till viss del.
Väghållning	Drivmedel	Drivmedelsreserv saknas till viss del.
Kostverksamhet	El	Reservrutiner saknas för bortfall av el till värme, matlagning, disk m m.
	It och telefoni	Reservkraft saknas.
	Dricksvatten	Möjlighet till trycksättning av fastigheten saknas.
	Livsmedel	Reservrutin för livsmedelsförråd och alternativa tillagningsmetoder saknas.
	Mattransporter	Reservrutin saknas.
It och telefoni	El	Utan el stannar driften. UPS och reservkraft saknas i vissa delar. Observera att det krävs reservkraft även hos mottagande verksamheter och i kritiska noder.
	Arbetsledning	Utan arbetsledning kan inte strategiska och ekonomiska beslut fattas.
Livsmedelskontroll	Livsmedelsinspektör	Viss brist på inspektörer för bemanning i kris.

Miljö- och hälsoskyddstillsyn	Miljö- och hälsoskydds-inspektör	Viss brist på inspektörer för bemanning i kris.
Räddningstjänst	Väghållning	Reservrutin saknas.
	Livsmedel	Reservrutin saknas.
	Polis	Reservrutin saknas. Ingen annan aktör kan överta polisens roll vid hot och våld.

Munkfors kommun har deltagit i ett förbundsgemensamt projekt avseende bemanningsplanering för personalförsörjning i kris. Resultatet är implementerat och bemanningsplanering är genomförd i alla samhällsviktiga verksamheter.

Kommunen har även deltagit i ett förbundsgemensamt planeringsprojekt avseende livsmedelsförsörjning i kris. Resultatet kommer att implementeras under mandatperioden.

Ett omfattande arbete med kommunens säkerhetsskydd pågår.

7 Åtgärder till följd av risk- och sårbarhetsanalysen

Den metod som använts för RSA utgår från verksamheten. Metoden syftar till att identifiera hur respektive verksamhets förmåga att hantera extraordinära händelser kan stärkas och hur konsekvenserna av händelserna kan minimeras.

Inom de områden som verksamheterna uppvisar sårbarheter eller brister behöver åtgärder sättas in för att stärka krisberedskapsförmågan.

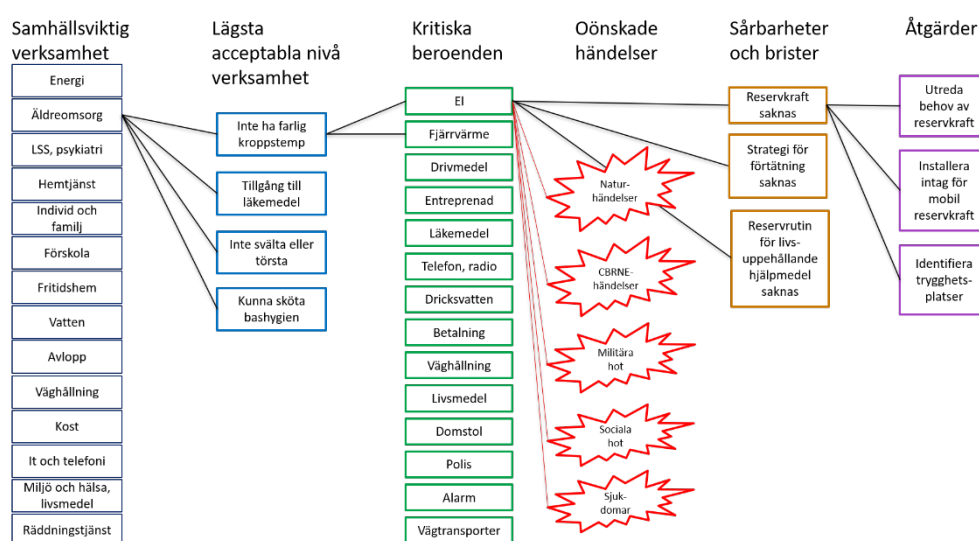

Bild 10 – Exempel på åtgärder för att minska en sårbarhet eller brist i en samhällsviktig verksamhet.

De åtgärder som behövs för att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser inarbetas i kommunens ordinarie verksamhetsplanering. Till stöd för detta finns Anvisning för planering och uppföljning av krisberedskapsåtgärder. Genom verksamhetsplaneringen kommer åtgärderna naturligt in i såväl budgetprocessen som uppföljnings- och utvärderingsprocesserna. Åtgärderna harmonierar med kommunens övergripande mål och verksamheternas specifika mål.

Målen för kommunens arbete med krisberedskap framgår av Styrdokument för kommunal krisberedskap.

